



22140097



HUNGARIAN A: LITERATURE – HIGHER LEVEL – PAPER 1
HONGROIS A : LITTÉRATURE – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
HÚNGARO A: LITERATURA – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Friday 9 May 2014 (morning)

Vendredi 9 mai 2014 (matin)

Viernes 9 de mayo de 2014 (mañana)

2 hours / 2 heures / 2 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a literary commentary on one passage only.
- The maximum mark for this examination paper is *[20 marks]*.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire littéraire sur un seul des passages.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est *[20 points]*.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario literario sobre un solo pasaje.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es *[20 puntos]*.

Írjon irodalmi kommentárt az alábbiak közül az **egyikről**:

1.

A hír, hogy jönnek

Egy október végi nap reggelén, nem sokkal azelőtt, hogy az irgalmatlanul hosszú őszi esők első cseppjei lehullottak a szikes, repedezett földre a telep nyugati oldalán (hogy aztán a bűzlő sártenger egészen az első fagyokig járhatatlanná tegye a dűlőutakat, s megközelíthetetlené váljon a város is), Futaki arra ébredt, hogy harangszót hall. Legközelebb négy kilométerre délnyugatra, a régi Hochmeiss-dűlőben állt egy magányos kápolna, de ott nemhogy harang nem volt, még a torony is ledőlt a háború idején, a város még túl messze volt ahhoz, hogy onnan idáig bármi is elhallatsszon. S egyébként is: ezek a csengő-bongó, diadalmas hangok nem is távoli harangszóra emlékeztették, hanem úgy tűnt, mintha egészen közelről („Mintha a malom felől ...”) sodorta volna őket erre a szél. Felkönyökölt a párnán, hogy kilásson a konyha egérlyuknyi ablakán, de a félig bepárasodott üvegen túl a pirkadat kékjében s az egyre halkuló harangzúgásban fürdő telep még néma volt és mozdulatlan: a túloldalon, az egymástól távol álló házak közül csupán a doktor lefüggönyözött ablakán szűrődött ki fény, onnan is csak azért, mert lakója már évek óta képtelen volt sötétben elaludni. Visszatartotta lélegzetét, hogy a harangzúgásapályban egyetlen félresodródó, zengő hangot se szalasszon el, mert tudni akarta, mi az igazság („Biztos alszol még, Futaki ...”), s ehhez minden egyes hangra, ha mégoly árva is, szüksége volt. Puha, legendás macskalépteivel az ablakhoz sántikált a jéghideg konyhakövön („De hát senki sincs ébren? Nem hallja senki? Senki más?”), kinyitotta az ablaktáblákat, és kihajolt. Csípős, nyirkos levegő csapta meg, egy pillanatra be kellett hunynia a szemét; s a kakaskukorékolástól, a távoli csaholástól és a percekkel ezelőtt feltámadt éles, kíméletlen szél zúgásától csak mélyülő csöndben már hiába fülelt, nem hallott semmit saját tompa szívdobogásán kívül, mintha csak félálma kísérteties játéka lett volna az egész, mintha csak („... rám szeretne ijeszteni valaki”). Szomorúan nézte a baljós eget, a sáskajárásos nyár kiégett maradványait, és hirtelen ugyanazon az akácgallyon látta átvonulni a tavaszt, a nyarat, az őszt és a telet, mintha csak megérezte volna, hogy az örökkévalóság mozdulatlan gömbjében bohóckodik az idő egésze, a zűrzavar hepehupáin át ördögi egyenest csalva, és megteremtve a magasságot, a tébolyt szükségyszerűséggé hamisítja ... és látta önmagát, a bölcső és koporsó fakeresztjén, amint kínlódva rándul egyet, hogy végül – rangjelzések és kitüntetések nélkül – lecsupaszítva a halottmosók kezére adja egy szárazon pattogó ítélet, a dolgos bőrnűzők röhejébe, ahol aztán irgalmatlanul látnia kell az emberi dolgok mértékét, anélkül hogy akár csak egyetlen ösvény is visszavezesse, mert akkor már azt is tudni fogja, hogy olyan partiba keveredett a hamiskártyásokkal, amely már jó előre le van játszva, s amelynek végén utolsó fegyverétől is megfosztják, a reménytől, hogy egyszer még hazatalál. Oldalra fordította a fejét, a telep keleti oldalán álló, egykor zsúfolt és zajos, most dűledező és elhagyatott épületek felé, és keserűen figyelte, amint a puffadt-vörös nap első sugarai áttörnek egy megkopasztott tetejű, omladozó tanyaház tetőgerendái között. „Végte is döntenem kéne már. Nem maradhatok itt.” Visszabújt a meleg paplan alá, karjára hajtotta a fejét, de szemét nem tudta lehunyni: megrémisztették ezek a kísérteties harangok, de még inkább ez a hirtelen csönd, ez a fenyegető némaság, mert úgy érezte, most aztán minden megtörténhet.

40 De nem mozdult semmi, mint ahogy ő sem moccan meg az ágyban, egészen addig, míg a körülötte hallgató tárgyak között egyszer csak elkezdődött valami ideges párbeszéd (megreccsent a kredenc, megzörrent a lábos, a helyére csúszott egy porcelántányér), akkor hirtelen megfordult fekhelyén, hátat fordított a Schmidtnéből áradó izzadságszagnak, fél kézzel kitapogatta az ágy mellé készített vizespoharat, s egy hajtásra kiitta. S ezzel aztán ki is szabadult ebből a gyerekes félelemből; felsóhajtott, megtörölte izzadt homlokát, s mivel tudta, hogy Schmidt és Kráner még csak most terelhetik össze a barmokat, hogy a Szikesről felhajtsák a teleptől északra fekvő Gazdaság istállójáig, ahol aztán végre megkapják a keserves nyolc hónapért járó pénzt, s hogy emiatt jó pár óra eltelik addig, amíg onnan gyalog hazaérnek, elhatározta, megpróbál aludni még egy keveset. Lehunyta a szemét, oldalára fordult, átölelte az asszonyt, s már majdnem sikerült elszunnyadnia, amikor megint meghallotta a harangokat.

Krasznahorkai László, *Sátántangó* (2004)

2.

Bezárva lenni a héttoronyban¹,
bomlani, a kövek között
esni szét darabokra.
Felszállni buszra, repülőre,
5 mint ki szabad, holott
mindenütt ott van a
héttorony őre.

Lennék bár szeretve és nemszeretve,
mint egy használt ruha,
10 gyűrötten, koszosan
ide-oda vetve,
de a héttoronyban
se szeretnek, se nemszeretnek,
csak kellek, mert megszokták,
15 hogy ott gubbaszt
a sarokban egy ember.

Éhezni étket,
szomjúhozni vizet,
várni, hogy valaki
20 csak érted fizet,
de a héttoronyban nincs
éhe éhségnek,
nincs szomszár itatnak.
Főznek és mosnak rám,
25 s hiába belül darabokban,
mindent eltakarnak a vasalt ruhák.

Én olyan vagyok, amilyenek
itt lenni kell,
a testem a támfal visszatartja,
30 mikor nekifeszül a lélek.
Visszatart az anyag,
alig szivárognak a rések.
Olyan vagyok, mintha lennék,
s hiába hívlak, a látszat megcsal,
35 és nem akarsz jönni értem.

Háy János, *Bezárva* (2012)

¹ héttoronyban: börtön Konstantinápolyban, ahol a 16–17. században sok magyar raboskodott